

FICTION
CONNECTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

Laurent Gounelle

Omul care voia să fie fericit

Traducere din franceză de
Diana Morărașu

*„Suntem ceea ce gândim.
Și cu gândurile noastre ne construim lumea.“*

— Buddha

Nu voiam să plec din Bali fără să-l fi întâlnit. Nu știu de ce. Bolnav nu eram; m-am bucurat mereu de o sănătate excelentă. M-am interesat de onorariul lui, căci vacanța se apropia de sfârșit, așa că portofelul meu era aproape gol. Nici măcar nu îndrăzneam să-mi verific contul bancar de la distanță. Persoane care îl cunoșteau mi-au spus: „Îi dai ce și cât vrei, îi strecuri ceva într-o cutiuță pusă pe etajeră“. Ei, cu asta m-am mai liniștit, cu toate că eram puțin înspăimântat la gândul de a lăsa o bancnotă fără valoare unui om care, zice-se, l-a îngrijit pe premierul Japoniei.

Casa lui, pierdută într-un sătuc aflat la câțiva kilometri de Ubud, în mijlocul insulei, a fost greu de găsit. Nu știu de ce, în țara asta nu există panouri indicatoare. Poți urmări o hartă când ai puncte de reper, altminteri e la fel de inutilă ca un telefon mobil într-o zonă fără semnal. Rămânea, evident, cea mai la îndemână soluție: întrebatul trecătorilor. Chiar dacă eram ditamai bărbatul, treaba asta nu m-a deranjat niciodată. De multe ori, bărbații dau senzația că și-ar pierde virilitatea dacă sunt obligați să se coboare într-atât. Preferă să se închidă într-o tăcere care

vrea să zică: „Știu eu”, să se prefacă a căuta repere până ce se rătăcesc de tot, iar nevasta răbufnește: „Ți-am spus eu c-ar fi trebuit să întrebăm”.

În Bali, necazul e că oamenii sunt atât de amabili, încât îți spun în permanență da. Pe bune. Dacă îi spunei unei fete: „Sunteți foarte frumoasă”, ea vă va privi cu un zâmbet minunat și vă va răspunde: „Da”. Și când îi rugați să vă arate direcția, sunt atât de dornici să vă ajute, încât li se pare insuportabil să admită că nu sunt în stare. Și atunci vă indică o direcție la întâmplare.

Așa se face că în momentul în care am ajuns la intrarea în grădină eram destul de nervos.

Nu știu de ce, dar îmi imaginasem o casă luxoasă, cum mai vezi uneori în Bali, cu bazine acoperite de flori de lotus, ascunse la umbra binevoitoare a arbuștilor frangipani, încărcăți de flori mari, albe, cu un miros atât de îmbătător, încât era aproape impudic. De fapt, casa era o succesiune de *campanuri*, un fel de căsuțe fără pereți, care comunicau unele cu altele. Erau de o mare simplitate, după chipul și asemănarea grădinii, destul de deteriorate, fără a părea totuși sărăcăcioase.

În întâmpinarea mea a venit o tânără înfășurată în sarong, cu părul negru prins în coc, fața arsă de soare, nasul mic, regulat, și fără ochi oblici, trăsături care m-au uimit întotdeauna la această populație ascunsă în inima Asiei.

— Bună ziua, ce doriți? m-a întrebat ea, exprimându-se dintru început într-o engleză aproximativă.

Înălțimea mea de un metru nouăzeci și părul blond nu lăsau loc de îndoială asupra originilor mele occidentale.

— Am venit să-l văd pe domnul... ăăă... maestrul... Samtyang.

— O să vină, m-a anunțat ea și a dispărut printre arbuștii și succesiunea de coloane scunde, care susțineau acoperișurile colibelor.

Am rămas prost, în picioare, așteptând ca Excelența Sa să binevoiască să primească umilul oaspete care eram. La capătul a cinci minute care mi s-au părut suficient de lungi ca să încep să mă îndoiesc de relevanța prezenței mele aici, am văzut înaintând spre mine un bărbat de cel puțin 70, poate chiar 80 de ani. Primul lucru care mi-a venit în minte a fost că sigur i-aș fi dat 50 de rupii dacă l-aș fi văzut cerșind pe stradă. Am tendința să ofer bătrânilor: mă gândesc că dacă au ajuns să cerșească la vârsta lor înseamnă că într-adevăr nu mai au de ales. Bărbatul care venea încet spre mine nu era, desigur, în zdrențe, dar straiele lui erau totuși de o sobrietate dezarmantă, minimaliste, fără vârstă.

Cu rușine mărturisesc că primul meu reflex a fost să mă gândesc că era o eroare în ceea ce privește persoana. Nu putea fi vindecătorul a cărui reputație se întindea peste mări și țări. Sau poate harul său făcea pereche cu lipsa de discernământ și accepta ca premierul Japoniei să-l plătească în alune. La fel de bine, putea fi un geniu al marketingului care țintea o clientelă de occidentali creduli, avizi de clișee, de pildă acela al vindecătorului care trăia ca un ascet, într-o deplină detașare de lucrurile materiale, dar care, la sfârșitul ședinței, accepta o retribuție generoasă.

M-a salutat și m-a primit simplu, exprimându-se cu multă blândețe, într-o engleză foarte bună. Luminozitatea privirii sale contrasta cu ridurile pielii arse de soare. Avea o malformație la urechea dreaptă, ca și cum lobul ar fi fost parțial secționat.

M-a invitat să îl urmez în primul *campan*: un acoperiș susținut de patru coloane scunde, lipit de un zid vechi, o etajeră — vestita etajeră — de-a lungul peretelui, un cufăr din lemn de laur și, pe pământ, o rogojină. Cufărul deschis era plin de documente, printre care multe planșe ce ilustrau interiorul corpului uman; în alt context, toate acestea m-ar fi făcut să mor de răs, într-atât de departe de actualele cunoștințe medicale erau astfel de reprezentări.

M-am descălțat înainte de a intra, așa cum cere tradiția balineză.

Bătrânul m-a întrebat de ce sufăr, ceea ce m-a trimis cu brutalitate la motivul prezenței mele aici. Ce căutam de fapt, dacă tot nu eram bolnav? Omul acesta își va irosi timpul cu mine, omul acesta a cărui onestitate, poate chiar integritate, începeam să o percep, cu toate că nu aveam încă nicio dovadă a competenței sale. Îmi doream cu adevărat să se aplece cineva asupra cazului meu, să-mi vorbească despre „mŌa” — sinele meu profund și, cine știe, să descopere că există totuși un mijloc ca să mă facă să mă simt și mai bine? Nu am făcut decât să mă supun unui soi de intuiție... La urma urmelor, mi s-a spus că era un om foarte de treabă și am simțit pur și simplu nevoia să îl cunosc.

— Vin pentru o verificare, i-am mărturisit eu, roșind la gândul că nu mă aflam la vizita medicală anuală și că cererea mea era deplasată.

— Întindeți-vă acolo, mi-a spus el, arătând spre rogojină, și fără a reacționa în vreun fel la frivolitatea solicitării mele.

2

Așa a debutat prima — și ultima, sper — ședință de tortură de care am avut parte în viața mea. Totul a început normal: întins pe spate, destins și pe jumătate amuzat, l-am lăsat să îmi palpeze cu delicatețe diferite zone ale corpului. Mai întâi capul, apoi ceafa. Pe urmă brațele, pe toată lungimea lor, până la ultimele falange ale degetelor. Au urmat diferite zone aparent foarte precise de pe tors, apoi pântecul. Am fost ușurat când am constatat că a trecut direct de la pântec la partea de sus a coapselor. Genunchii, gambele, călcâiele, tălpile: le-a palpat pe toate, ceea ce nu m-a deranjat peste măsură.

În sfârșit, a ajuns la degetele de la picioare.

Nu știam că e cu puțință să provocî atîta suferință unui om doar strîngîndu-i degetul mic de la piciorul stîng între degetul mare și cel arătător. Urlam și mă zvărcoleam în toate părțile pe rogojină. Privită de la distanță, scena semăna, probabil, cu un pescar care încearcă să-și fixeze cârligul într-un vierme de un metru nouăzeci. Recunosc că sunt o fire destul de comodă, dar ceea ce simțeam depășea în intensitate tot ce încercasem pînă atunci.

— Vă doare, mi-a zis el.

Ca să vezi! Am scos un „da” înăbușit între două gemete. Nici măcar nu mai aveam puterea să strig. El nu părea deloc afectat de suferința mea, își păstra un fel de neutralitate binevoitoare. Chipul lui exprima chiar un soi de bunătate, care contrasta cu tratamentul pe care mi-l aplica.

— Sunteți un om nefericit, a spus el, ca și cum mi-ar fi pus un diagnostic.

În clipa aceea, da. Chiar foarte. Nici nu mai știam dacă să rîd sau să plîng de această situație în care singur mă băgasem. Cred că le făceam pe amîndouă în același timp. Mereu am fost neîntrecut în împărțirea planurilor.

Și cînd te gîndești că mi-aș fi putut petrece ziua pe plajă, vorbind cu pescarii și admirînd frumusețile balineze!

— Durerea dumneavoastră în acest punct anume este simptomul unei stări de rău mai generale. Dacă exercit aceeași presiune, în același loc, la o altă persoană, nu ar trebui să simtă vreo durere, a afirmat el.

Acestea fiind spuse, mi-a dat în sfârșit drumul la picior și m-am simțit dintr-odată cel mai fericit dintre oameni.

— Ce meserie aveți?

— Sunt profesor.

M-a măsurat cîteva clipe, apoi s-a depărtat cu un aer gînditor, cumva preocupat. Aveam sentimentul că am spus ceea ce n-ar fi trebuit, că am făcut o prostie. Privea pierdut spre o bougainvillea înflorită, aflată la cîteva pași distanță. Părea cufundat în gîndurile sale. Și eu ce-ar fi trebuit să fac? Să plec? Să tușesc discret ca să îi amintesc de prezența mea? M-a scos din nedumeriri întorcîndu-se la mine. Ba chiar s-a așezat pe pămînt și mi-a vorbit privind-mă în ochi.

— Ce nu merge în viața dumneavoastră? Aveți o sănătate foarte bună. Și atunci, ce este? Munca? Iubirea? Familia?

Întrebarea lui era directă, ochii lui mă fixau nelăsîndu-mi nicio cale de scăpare, chiar dacă vocea și privirea sa erau binevoitoare. Mă simțeam obligat să îi răspund, dezvăluindu-mă în fața unui om pe care cu o oră în urmă nu îl cunoșteam.

— Nu știu, da, aș putea fi mai fericit, ca toată lumea, de altfel.

— Nu vă cer să îmi răspundeți pentru alții, ci pentru dumneavoastră, a replicat el calm.

Începea să mă calce pe nervi tipul ăsta. Știu ce vreau, iar asta nu-l privește, m-am gândit eu, simțind un început de furie.

— Să spunem că aș fi mai fericit dacă aș fi într-un cuplu.

De ce i-am spus asta? Simțeam că furia se îndreaptă împotriva mea. Chiar că nu sunt în stare să mă opun unei solicitări a cuiva. E jalnic.

— Atunci de ce nu sunteți?

Bun, gata, acum trebuie să iau o decizie, chiar dacă nu e punctul meu forte: fie îl întrerup și plec, fie merg cu jocul ăsta până la capăt.

M-am auzit răspunzându-i:

— Aș vrea, numai că ar trebui să fiu pe placul unei femei.

— Și ce vă împiedică?

— Ei bine, sunt prea slab, am mârâit eu, roșu atât de mânie, cât și de rușine.

4

Vorbind rar, cu voce aproape scăzută, cumpănind fiecare cuvânt, mi-a spus:

— Problema dumneavoastră nu este în corp, ci în cap.

— Nu, nu-i în cap: e un fapt obiectiv, concret! E suficient să mă urcați pe un cântar, să îmi măsoarați pectoralii ori bicepsii. Veți vedea singur, și nici metrul, nici cântarul nu au vreo prejudecată. Nu le pot influența cu spiritul meu deformat și nevrotizat.

— Nu acolo e problema, mi-a răspuns el răbdător, păstrându-și calmul maiestuos.

— Ușor de spus...

— Problema dumneavoastră nu e fizicul, ci ceea ce credeți despre cum este el perceput de către femei. În realitate, succesul pe care-l avem sau nu la sexul opus nu are decât prea puțin de-a face cu aparența noastră fizică.

— Dacă-i zic asta vecinei mele de 120 de kilograme, cu un nas ca un cartof, îmi trânteste-n față un Big Mac triplu, pe care-l are permanent la îndemână, și mi-l îndeasă pe gât până ce îmi iese ketchupul pe nas.

— Nu ați văzut niciodată persoane cu o înfățișare foarte departe de canoanele frumuseții, cuplate cu oameni atrăgători?

— Ba da, sigur că da.

— Majoritatea celor care au problema dumneavoastră au, altminteri, un fizic „normal”, cu mici defecte asupra cărora se concentrează. O gură prea subțire, urechi clăpăuge, ceva colăcei pe abdomen, o ușoară bărbie dublă, un nas prea mare sau prea mic. Li se pare că sunt prea scunzi, prea înalți, prea grași sau prea slabi și ajung să se convingă singuri că așa și sunt. Când întâlnesc o persoană care ar putea să îi iubească, au o singură obsesie: defectul lor. Și vreți să știți ceva?

— Ce?

— Au dreptate! Când ne vedem noi înșine urâți, și ceilalți ne văd urâți. Sunt sigur că femeile vă consideră prea slab.

— Hopa...

— Ceilalți ne văd așa cum ne vedem noi înșine. Care este actrița dumneavoastră preferată?

— Nicole Kidman.

— Și cum vi se pare?

— O actriță excelentă, una dintre cele mai bune din generația ei. O ador.

— Nu, vreau să zic din punct de vedere fizic.

— Superbă, magnifică, o bombă.

— Trebuie să fi văzut *Cu ochii larg închiși* al lui Stanley Kubrick, nu?

— Vă uitați la filme americane? Aveți satelit aici?

— Dacă memoria nu mă înșală, e o scenă în care Nicole Kidman apare în întregime goală, alături de Tom Cruise.

— Aveți o memorie bună.

— Duceți-vă la video-clubul din Kuta și cereți să vi se proiecteze *Cu ochii larg închiși*. Au cabine pentru

persoanele care n-au video acasă. Când ajungeți la scena asta, apăsați pe pauză și observați cu atenție imaginea.

— Nu va fi un efort prea mare.

— Uitați pentru câteva clipe că vorbim despre Nicole Kidman, imaginați-vă că e o necunoscută și priviți cu atenție corpul ei.

— Da...

— Veți constata singur că arată bine, are un corp frumos, dar totuși nu e perfectă. Are fundul frumos, dar ar putea fi ceva mai rotund, mai ferm. Nici sânii nu arată rău, dar ar putea fi mai voluminoși, cu o linie mai frumoasă, și ar putea fi ceva mai ridicați, mai semeți. Veți observa că trăsăturile feței sunt regulate, fine, dar nu de o frumusețe ieșită din comun.

— Unde vreți să ajungeți?

— Există sute de mii de femei la fel de frumoase ca Nicole Kidman. Treceți zilnic pe lângă ele, pe stradă, și nici măcar nu le remarcați. Adevărata ei putere constă în altceva.

— Da...?

— Cel mai probabil, Nicole Kidman e convinsă că e superbă. Sigur e convinsă că toți bărbații o doresc și că toate femeile o admiră sau o invidiază. Probabil că se vede pe sine drept una dintre cele mai frumoase femei din lume. Și crede asta cu atâta tărie, încât toți ceilalți o cred, la rândul lor.

— În 2006, revista britanică *Eve* a ales-o printre primele cinci cele mai frumoase femei din lume.

— Întocmai.

— Și cum explicați asta?

— Ceilalți au tendința să ne vadă cum ne vedem noi înșine?

— Da.

— Haideți să facem un experiment. O să vă imaginați ceva pentru câteva clipe. Nu contează dacă e adevărat sau nu. Nu trebuie decât să vă convingeți că e adevărat. Sunteți gata?

— Aici, acum?

— Da, acum. Puteți închide ochii, dacă vă vine mai la îndemână.

— Bun, sunt gata.

— Imaginați-vă că vă considerați frumos. Sunteți convins că faceți o impresie grozavă asupra femeilor. Vă plimbați pe plajă, la Kuta Beach, în mijlocul australien-celor în vacanță. Cum vă simțiți?

— Foarte, foarte bine. O adevărată fericire.

— Descrieți-mi mersul, ținuta dumneavoastră. Vă amintesc că vă considerați foarte frumos.

— Am un mers... cum să spun?... mai curând sigur, dar în același timp relaxat.

— Descrieți-mi fața.

— Îmi țin capul drept, privirea înainte, un zâmbet vag, firesc, pe buze. Sunt deopotrivă cool și sigur de mine.

— Bun. Acum, imaginați-vă cum vă văd femeile.

— Da, e limpede, am... cum să zic?... un anumit impact...

— Ce cred despre circumferința bicepsilor sau a pectoralilor dumneavoastră?

— Păi... nu se prea uită la asta.

— Acum deschideți ochii. Ceea ce le place de fapt femeilor este ce transmiteți dumneavoastră, atâta tot. Iar asta decurge în mod direct din imaginea pe care v-o faceți

despre dumneavoastră. Când credem ceva despre noi înșine, fie pozitiv, fie negativ, ne comportăm într-un fel care reflectă această convingere. O arătăm permanent celorlalți și, chiar dacă la origine era o creație a spiritului, devine realitate mai întâi pentru ceilalți, apoi pentru noi înșine.

— E posibil. Pot înțelege întru câtva, chiar dacă rămâne în continuare puțin abstract.

— Treptat, o să devină tot mai clar. Îmi propun să vă fac să descoperiți, cu ajutorul mai multor exemple, că practic tot ceea ce trăiți are la origine ceea ce credeți.

Am început să mă întreb în ce m-am băgat. La vremea aceea eram departe de a bănuși că discuțiile noastre și ședințele care vor urma aveau să îmi dea peste cap în mod durabil întreaga mea existență.

— Imaginați-vă, reluă el, că sunteți un tip neinteresant, care îi plictisește pe ceilalți când vorbește.

— Preferam jocul de dinainte...

— Nu durează decât două minute. Imaginați-vă, e un lucru evident pentru dumneavoastră: oamenii se plictisesc în compania dumneavoastră. Încercați cu adevărat să simțiți ce înseamnă să crezi asta. Reușiți?

— Da, e jalnic...

— Rămâneți în starea asta, păstrați-o în spirit, și acum imaginați-vă că luați masa cu colegii sau cu prietenii. Descrieți-mi scena.

— Colegii mei vorbesc mult, povestesc despre vacanțele lor, iar eu nu spun mare lucru.

— Rămâneți în starea asta, dar acum veți face un efort și le veți povesti o întâmplare amuzantă din vacanța dumneavoastră.